Hovorna.

Tiché jubileum. Zcela nepozorovaně dovršil minulého roku náš „Časopis“ svůj desátý ročník. Je tomu tedy již deset let, co odehrávaly se v lůně Právnické Jednoty Moravské debaty a boje o to, má-li či nemá-li její tehdejší orgán — „Zprávy Právnické Jednoty Moravské“ — býti přetvořen a přiměřeně rozšířen na formu, kterou má dnes. Není bez zajímavosti, vzpomeneme-li dnes těchto debat a bojů, které byly částečně velmi tuhé a nepostrádaly jistého osobního pozadí. Vzpomínám si na př., že v jedné ze schůzí, věnovaných tomuto předmětu, byl dokonce předčítán dopis od váženého přispivatele přespolního, který varoval od zamýšlené reformy jakožto od počinu nad míru nebezpečného a nevhodného. Oč tedy vlastně šlo? O nic jiného než o náhradu nevhodného titulu tehdejšího literárního podniku Jednoty, připomínajícího prosté „spolkové zprávy“, jak je vydává skoro každý soukromý spolek, dále o vnější oddělení literární (teoretické) části od části praktické, obsahující přehledy judikatury, a to proto, aby vydávání každé z obou těchto částí mohlo býti přizpůsobeno svému vlastnímu účelu: přehled judikatury musí se dostávat do rukou zájemců co nejdříve a co nejpravidelněji, což neplatí stejnou měrou o teoretických článcích. Dnes po desíti letech můžeme si klidně oddechnouti, neboť ejhle, reforma se podařila a nic strašného se nepřihodilo. Naopak srovnání vnějšího rozsahu jednotlivých ročníků nynějšího „Časopisu“ a jeho „Přehledu“ s rozsahem bývalých „Zpráv“ ukazuje, kterak z malého poměrně literárního podniku bývalých „Zpráv“ vznikla poznenáhlu roční publikace velmi úcty hodného rozsahu (o několik set stránkách), která nijak nemusí se obávat srovnání s ostatními československými právnickými časopisy. Že pokus náš se tak neočekávaně dobře vydařil, k tomu nemálo přispělo arciť mohutné rozpětí celého našeho národa, nastavší dosažením svobody roku 1918. Redakce přeje si, aby výsledky, dosažené v prvním desetiletí trvání „Časopisu“, jevily se po ukončení následujícího decenia jako pouhý první krok na cestě k dalšímu rozvoji. Má-li ale tento další rozvoj nastat, je nezbytně třeba, aby naši právníci moravští a slezští pochopili, že není na nich přespříliš žádáno, očekává-li se od nich, že podporu jediného odborného časopisu právnického (v obou těchto zemích), poskytovanou ve formě členství v naší Jednodě nebudou považovati za nesnesitelné a zbytečné finanční zatížení svého rozpočtu (60 Kč ročně, t. j. pět Kč měsíčně!). V tomto směru je situace ještě velmi neutěšená. Byl jsem na př. upozorněn příznivcem našeho Časopisu na poměry u Nejvyššího soudu. Z 39 tam působících soudců národnosti Československé jest členů naší Právnické Jednoty (a tudíž odběratelů našeho Časopisu) pouze 13, tedy ani polovice. A z těchto třinácti jest ještě k tomu 8 členů pocházejících z mor.-slezského obvodu vrchního zemského soudu, kteří prý byli po většině, ne-li dokonce všichni (až na jednoho) členy Jednoty již před tím, než přišli k Nejv. soudu! Doufejme, že příští redakce, přehlížející výsledky druhého decenia, podá i v tomto směru radostnější statistiku.

F. W.

K otázce vykonatelnosti nálezů československých bursovních soudů rozhodčích v Německu. Až do 28. června 1924 neměla, jak známo, republika Československá s Německem úmluvy o vzájemné vykonatelnosti rozsudků a nálezů. Teprve zmíněného dne vstoupila v mezinárodní působnost smlouva o vzájemné právní ochraně a právní pomoci ve věcech občanských z 20. ledna 1922, uveřejněná dne 25. června 1924 v částce 67, Sb. zák. a nař. č. 130/24 a téhož dne byla také publikována vládní vyhláška z 25. června 1924, Sb. zák. a nař. č. 131/24, jíž po smyslu § 79 čsl. ex. ř. uveden byl ve známost rozsah vzájemnosti, zaručené předpisy něm. civ. s. ř. o exekuci na základě cizozemských titulů exekučních. Jedině tato vládní vyhláška přichází dle rozhodnutí Nejvyššího soudu čsl. č. 5.518, Sbírky Vážného, pro otázku vzájemné exekuce v úvahu.

Dle doslovného znění této vládní vyhlášky prohlásila německá vláda, že při použití zákonných předpisů §§ 722, 723 a 328 něm. civ. s. ř. v Německé říši, pokud lze souditi z dosavadní prakse tamních soudů, může býti exekuce vedena na základě všech usnesení a rozhodnutí československých soudů, jimiž se vyřizuje spor mezi stranami po řádném soudním řízení, zaručujícím slyšení obou stran, při čemž nijak nezáleží na tom, zda usnesení nebo rozhodnutí byla vydána též ve formě rozsudku a zda též skutečně obě strany ve sporu projednávaly. Pokud jde o výroky rozhodčích a rozhodčích soudů, prohlásila německá vláda, že sice nelze na ně použiti §§ 722, 723, zato však předpisů desáté knihy něm. civ. s. ř. Podle judikatury říšského soudu lze pokládati za zásadu, že na základě cizozemského výroku rozhodčího může se u německých soudů žádati za rozsudek o vykonatelnosti, pokud výrok rozhodčí byl vydán podle uvedených předpisů německého civilního soudního řádu a pokud nelze jej považovati za bezúčinný podle cizozemského práva, rozhodného pro právní poměr, o nějž jde.

V praksi vyskytla se pak především sporná zásadní otázka, zda nálezy československých bursovních rozhodčích soudů, nutno klásti na roveň rozsudkům československých soudů státních t. j. zda rozhodčí soudy bursovní v Československé republice nutno pokládati za zvláštní soudy státní, či za soudy rozhodčí. Otázka tato byla předmětem opětných dotazů něm. říšského ministerstva spravedlnosti. Vláda československá zaujala k ní dle výnosu ministerstva spravedlnosti č. 50.472/26, otištěném ve Věstníku čís. 12, z roku 1926, stanovisko, že bursovní rozhodčí soudy nutno pokládati za soudy rozhodčí a tudíž ne za soudy státní. O tom uvědomila německá vláda justiční správy všech německých států, při čemž podotkla, že otázka, zda rozhodnutí československých bursovních rozhodčích soudů budou prohlašována v Německu za vykonatelna, usnesením podle § 1042 něm. civ. s. ř. nebo rozsudkem dle § 722 a 723 něm. civ. s. ř. jest otázkou vyhrazenou soudcovskému uvážení.

Poněvadž pak Německo, jak již dříve uvedeno, prohlásilo, že na výroky rozhodčích a rozhodčích soudů lze použíti desáté knihy civ. s. ř., oznámilo československé ministerstvo spravedlnosti výnosem ze dne 28. ledna 1926 č. 38.110/25, otištěným také ve Věstníku ministerstva spravedlnosti str. 65 z roku 1926, že nálezy rozhodčích soudů mohou býti v Německu prohlášeny vykonatelnými usnesením podle § 1042 něm. c. s. ř. byly-li podle § 1039 cit. zák. doručeny ve vyhotovení podepsaném rozhodčími soudci a byly-li původní výkazy o doručení nálezu stranám podle § 1045 cit. zák. uloženy u onoho příslušného německého soudu, v jehož obvodě má býti nález vykonán. Soudem tím bude zpravidla onen německý soud, v jehož obvodě má buď dlužník své bydliště neb aspoň majetek (§ 13, 23 něm. civ. s. ř.); sídlo rozhodčího soudu jest naproti tomu podle německého práva nerozhodno. Vykonatelnost čsl. rozhodčích soudů bude tedy lze prohlásiti v Německu ve formě usnesení podle § 1042 něm. civ. s. ř. pouze tehdy, bude-li nález doručen sporným stranám současně ve dvojím vyhotovení a při vyplnění dvojího výkazu o doručení, z nichž jeden bude ponechán u čsl. soudních spisů, kdežto druhý bude lze postoupiti příslušnému německému soudu pro jeho spisy. V případech, kde nelze uložiti u německého soudu, jenž jest příslušným ku prohlášení vykonatelnosti nálezu vydaného na území Československé republiky v řízení před rozhodčím soudem jest volno osobě z nálezu oprávněné, aby u příslušného německého soudu podala žalobu na plnění z nálezu. Věcné přezkoumání jest při tom vyloučeno v tom rozsahu, v jakém žalobce může se odvolávati vůči námitkám žalované strany podle onoho práva, podle něhož byl nález vydán, na právní moc nálezu.

Smíry v řízení před rozhodčími soudy uzavřené lze podle § 1042 a něm. civ. s. ř. ve znění procesní novely z roku 1924 (nař. ze dne 13. února 1924 RGBl. I. str. 135) prohlásiti v Německu za vykonatelné ve formě usnesení, jestliže dlužník ve smíru podrobuje se okamžité vykonatelnosti, je-li smír opatřen udáním dne, kdy k němu došlo a podepsán stranami a rozhodčími soudci a bude-li uložen u spisu příslušného německého soudu.

Nelze-li těmto podmínkám vyhověti, dlužno stejně jako u smírů soudních podati u příslušného německého soudu žalobu na plnění ze smíru.

Československé rozhodčí soudy postupovaly proto ve smyslu hořejšího výnosu ministerstva spravedlnosti a dávaly své nálezy resp. výkazy o doručení ukládati u příslušných říšsko-německých soudů. Exekuce na základě takto uložených nálezů československých bursovních rozhodčích soudů v Německu vedené narážely přes to na nepřekonatelné potíže a pisatel těchto řádků byl by povděčen za sdělení, zda alespoň jeden československý nález bursovní byl v Německu prohlášen za vykonatelný usnesením ve smyslu § 1042 něm. c. s. ř.

Tyto sotva překonatelné potíže souvisejí úzce se změnou předpisů něm. c. s. ř. § 1042 a následujících, novelou z roku 1924 provedenou.

Před touto novelou byl v Německu tento právní stav: Byl-li cizozemský nález (§ 1039 něm. c. s. ř.) doručen a uložen u říšsko-německého soudu, byly dány podmínky žaloby o vykonatelnost dle § 1042 něm. c. s. ř., při čemž rozsudek o vykonatelnost mohl býti odepřen jen tehdy, byl-li dán některý ze zrušovacích důvodů § 1041 něm. c. s. ř. Nebyly-li dány podmínky § 1039 něm. c. s. ř. nezbylo ničeho jiného než podati žalobu na plnění z nálezu. Naproti tomu novela z roku 1924 vyřadila zkoumání nálezů co do přípustnosti důvodů zrušovacích z řízení dle § 1042 něm. c. s. ř. a vyhradila je zvláštnímu řízení zrušovacímu, čímž bylo pochopitelně celé řízení podstatně zkomplikováno a hlavně prodlouženo, neboť téměř v každém případě podává liknavý dlužník žalobu o zrušení, jejíž vyřízení se protahuje i několik let.

V poslední době zaujal říšsko-německý soud v rozhodnutí ze dne 22. unora 1927, č. j. 410/VI stanovisko, jímž do otázky exekuce na základě cizozemských titulů, vznesena byla nová hlediska. V konkretním případě šlo o zrušovací žalobu dle § 1042 a 1043 něm. c. s. ř., podanou do nálezu rozhodčího soudu bursy na zboží ve Štrassburku, uloženého u zemského soudu v Rottweilu. Říšský soud vyslovil právní názor, že žaloba o zrušení cizozemského nálezu jest vůbec nepřístupnou, neboť německým soudům nelze přece přiznati právo zrušovati cizozemské tituly exekuční, v konkretním případě exekuční titul francouzský, kterážto zásada vyplývá z právních norem mezinárodních, neboť nesrovnávalo by se přece s výsostním justičním právem cizozemských států, aby tuzemský soud měl moc zrušiti platnost cizozemského rozhodnutí. Německý soud mohl by vysloviti nanejvýš toliko nepřípustnost vykonatelnosti, nikdy však zrušiti nález cizozemského soudu.

Němečtí theoretikové, obzvláště Dr. Jonas ve článku „Anerkennung und Vollstreckung ausländischer Schiedssprüche" Juristische Wochenschrift sešit 21 z r. 1927, vyvozují pak ze zmíněného nálezu říšského soudu německého další důsledek, totiž že je-li žaloba o zrušení dle § 1042 oproti cizozemským nálezům nepřípustnou není možným ani řízení o vykonatelnosti dle § 1042 něm. c. s. ř. u těchto cizozemských nálezů, neboť tam, kde odepřeno jest straně právo k žalobě zrušovací, nelze přece druhé straně ponechati možnost zahájení příslušného řízení dle § 1042 něm. civ. s. ř., z čehož by vyplýval další závěr, že u nálezů cizozemských rozhodčích soudů nelze vůbec činiti návrhu na vydání usnesení vykonatelnosti ve smyslu § 1042 něm. c. s. ř., nýbrž toliko podati žalobu na splnění z nálezu.

Z právě uvedených vývodů vyplývá jasně, že prohlášení říšsko-německé vlády obsažené ve vládní vyhlášce ze dne 25. června 1924, Sb. zák. a nař. č. 131/24 jest v rozporu s nálezem říšského soudu německého z 22. února 1927, čís. 410/VI, neboť nález tento použití předpisů § 1042, které jsou přece obsaženy také v desáté knize něm. c. s. ř. u exekučních titulů cizozemských vylučuje, ačkoliv prohlášení něm. vlády se na ně odvolává.

Postavení československých věřitelů oproti dlužníkům říšsko-německým jest zmíněnou nejasností či neúplností podstatně zhoršeno a nezbude po mém názoru než, aby bylo uvažováno o možnosti nové smluvní úpravy otázky vykonatelnosti vzájemných titulů exekučních mezi republikou Československou a Německem, obzvláště ovšem nálezů rozhodčích soudů bursovních.

Dr. Alois Chytil.
